

Muzeum Velké Meziříčí

Hlášení o činnosti za rok 2016

Zpracovala: Mgr. Irena Tronečková

Jednání

Na počátku roku v souvislosti s potřebou zajištění pestré a atraktivní programové nabídky muzea pro rok 2016 byla uskutečněna řada jednání s různými kulturními organizacemi.

S Jupiter clubem byla dohodnuta poměrně rozsáhlá spolupráce na konání Evropského festivalu filozofie, ze které vyplynulo, že se řada akcí uskuteční v prostorách zámeckého areálu.

Byla též vedena intenzivní jednání s Česko-slovenskou asociací přátel vojenské historie, jejíž součinnosti bylo třeba při zajištění Historických slavností, které se uskutečnily v měsíci září. Byli osloveni i další potenciální partneři, aby muzeum mohlo během slavností představit co nejširší programovou nabídku, která by zaujala všechny věkové skupiny z řad návštěvníků.

Byl doladován i výstavní program muzea, proběhlo jednání s řadou vystavovatelů, a byly již napevno stanoveny termíny jednotlivých výstav. Vzhledem k tomu, že se jeden z vystavujících rozhodl výstavu o rok odložit, byl nalezen nový zájemce o výstavní prostor muzea.

Samozřejmě pro muzeum jsou důležití i tradiční partneři v jednání, a to jak na poli odborném, tak i na poli ekonomickém. Vedení muzea je stále v kontaktu se zástupci Asociace muzeí a galerií, i ministerstva kultury. Proběhlo i jednání ohledně spolupráce s Asociací majitelů šlechtických sídel, několika jejich jednání se zúčastnil zástupce muzea.

Ve velmi častém kontaktu bylo vedení muzea se zástupci Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Bohužel důsledkem soudního řízení ohledně restitučních nároků rodiny Podstatzký-Lichtenstein je, že se Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových přihlásil ke svým nárokům na sbírkové fondy muzea. Nikdy totiž neproběhlo řádné vyrovnání tohoto majetku mezi státem a městem, a navíc soudním řízením bylo potvrzeno, že se skutečně jedná v případě sbírek muzea o státní majetek, který spravuje příspěvková organizace města bez řádné smlouvy. Z tohoto důvodu proběhla počátkem roku příprava seznamů sbírkových fondů muzea, které byly předány ÚZSVM. Proběhlo několik jednání, na kterých bylo postupně dohodnuto, že po zavedení těchto seznamů sbírkových předmětů do evidence úřadu budou připraveny smlouvy o předání tohoto státního majetku do majetku muzea ve Velkém Meziříčí, kam i historicky samozřejmě patří. Do konce roku 2016 nedošlo v této věci k žádnému posunu, snad bude věc ke spokojenosti všech zúčastněných vyřešena v horizontu roku 2017.

Vzhledem k rozsahu sbírkových fondů bylo dohodnuto, že u podsbírký pozemních komunikací a podsbírký regionální, nedojde k jejich fyzické kontrole. Bohužel u sbírký zámeckého mobiliáře, která je zatížena restitučním řízením, bylo nutno provést její fyzickou inventarizaci za účasti zástupců ÚZSVM. Vzhledem k velké náročnosti probíhala kontrolní inventarizace na etapy, v prvním pololetí byly zkontrolovány fondy grafiky, a předměty umístěné v zámeckých expozicích. V další etapě přišly na řadu předměty umístěné v depozitáři, manipulace s nimi

byla náročná, neboť vzhledem k prostoru v depozitářích je bylo nutné vystěhovat do náhradních místností, kde bylo možno provést jejich kontrolu.

V prvním pololetí roku absolvoval zástupce muzea dvě soudní jednání ohledně restituce podsbírký zámeckého mobiliáře. Koncem června byl vynesen rozsudek, který ale nebyl do konce pololetí k dispozici v písemné podobě. Po obdržení písemné podoby rozsudku a po dohodě s právním zástupcem muzea bylo proti rozsudku podáno odvolání. Do konce roku 2016 neproběhlo žádné další soudní jednání, které by případ posunulo vpřed. Lze konstatovat, že by celé věci prospělo, kdyby soudní řízení neprobíhalo tak zdlouhavě, neboť jeho liknavost ničí dlouho budované vztahy s rodinou Podstatzkých.

I přes tyto potíže muzeum bylo schopné vyjednat výstavní spolupráci s rodinou Podstatzký-Lichtenstein a v měsíci červenci a srpnu proběhla výstava, která prezentovala část jejich soukromé sbírky. Taktéž majitelé zámku vyšli vstříc požadavkům muzea na externí plochy zámeckého areálu, které byly potřeba pro zdárné uspořádání Historických slavností.

Mnoho jednání se zástupci rodiny se týkalo budoucího zprovoznění dalšího prohlídkového okruhu zámku, a to místnosti s freskovou výzdobou. Do konce roku bylo dokončeno restaurování fresek, počátkem roku 2017 proběhnou dokončovací práce, takže pokud nedojde k nepředvídatelným okolnostem, bude možno s počátkem sezóny 2017 trasu otevřít. Předběžně bylo dohodnuto, že provoz budou zajišťovat pracovníci muzea.

Mezi každoroční zásadní jednání spojená s posledním čtvrtletím roku patří jednání o rozpočtu. V měsíci září je vypracován rozpočet pro další rok, kde se vedení muzea snaží zohlednit všechny předpokládané provozní výdaje pro novou sezónu. Do rozpočtu byl zapracován i požadavek na navýšení mzdových prostředků, které budou potřeba v důsledku rozšíření prohlídkové trasy zámku a muzea. Po projednání se zastupitelstvem a radou města byl schválen rozpočet, který se zapojením rezervního a investičního fondu muzea, bude schopen pokrýt zvýšené nároky nadcházející sezóny.

Koncem roku byla uskutečněna nová jednání s Česko-slovenskou asociací přátel vojenské historie v Brně ohledně programu Historických slavností v nové sezóně. Dále bylo jednáno i s mnoha zástupci různých vojenských a divadelních společností ohledně programové nabídky muzea v roce 2017.

Personálie

Po stránce personální byl počátek roku 2016 pro muzeum velmi náročný. Došlo k rozsáhlé výměně pracovníků, neboť koncem roku 2015 ukončili pracovní poměr čtyři zaměstnanci. Jeden z důvodu odchodu do důchodu, další zaměstnankyně odešla na mateřskou dovolenou. Dva zbývající ukončili pracovní poměr dohodou.

Počátkem roku tedy nastoupili do pracovního poměru čtyři noví zaměstnanci. V případě odborných pracovníků je doba zapracování velmi dlouhá, neboť jde o specifické práce, které se v průběhu roku mění. Lze říci, že teprve po absolvování jednoho roku v pracovním procesu muzea, se dotyčný zaměstnanec seznámí s veškerými pracovními činnostmi, které jsou jeho povinnostmi. Zapracování nových kolegů bylo náročné pro stávající zaměstnance, neboť jim velkou část jejich pracovních povinností museli konzultovat.

Bohužel nová odborná pracovnice knihovny, jíž byla během zapracování věnována velká pozornost, podala již v měsíci květnu žádost o ukončení pracovního poměru dohodou. Takže bude opět nutno hledat novou odbornou sílu, a zůstává otázkou, zda opět všechna snaha ohledně zapracování nového pracovníka nepřijde vniveč. Prozatím bylo vedení knihovny, než bude nalezen nový pracovník, svěřeno PhDr. Marii Ripperové.

Také zapracování další zaměstnankyně na pracovní pozici pokladní-průvodce neproběhlo úplně ideálně. Pracovnice v měsíci červenci podala žádost o rozvázání pracovního poměru dohodou, takže po vypršení dvouměsíční lhůty odešla. Na její místo bylo vyhlášeno výběrové řízení, které bylo neúspěšné a nového pracovníka se nepodařilo najít. Vzhledem k tomu od měsíce října zastávala tuto pozici Dana Cejnková.

Vzhledem k situaci na trhu práce bylo rozhodnuto další výběrová řízení nevyhlašovat, a počkat až na rok 2017, kdy se snad podaří najít vhodné pracovníky. Ovšem lze předpokládat, že získat pracovníka na pozici průvodce – pokladní bude problém, neboť požadovaná pracovní doba (úterý až neděle) je pro mnoho uchazečů nepřijatelná, a bohužel není podpořená ani vyšší nástupního platu.

Zbývající dva noví kolegové se s nároky muzejní práce vyrovnávali velmi dobře a jejich setrvání v muzejní kolektivu snad bude delšího charakteru.

Knihovnice se zúčastnila setkání pracovníků specializovaných knihoven v Havlíčkově Brodě, kde se informovala o novinkách v knihovnictví, sdílela zkušenosti mezi muzejníky a inspirovala se zajímavými nápady v organizacích, které v rámci setkání navštívila (Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod a Galerie výtvarného umění).

K rozšíření obzorů zaměstnanců muzea také přispěl každoročně pořádaný Veletrh muzeí ČR, který byl letos zaměřen na možnosti využití audiovizuálních technik v muzejnictví. Nejzajímavější částí byla samotná prohlídka expozic centra Alternátor v Třebíči a Muzea nové generace ve Žďáře nad Sázavou, kde byla AV technika představena v praxi.

Odborní pracovníci, dle svého oborového zaměření, se pravidelně zúčastňují odborných konferencí a seminářů, které pořádají jak Asociace muzea a galerií, tak i Ministerstvo ČR, nebo jednotlivá muzejní metodická centra v průběhu celého roku.

Úkoly technické povahy

Poprvé za dlouhou řadu let, nedošlo počátkem roku k nějakým stavebním úpravám v hlavní budově zámku. Z toho vyplynuly i snížené požadavky na přípravu expozic na počátek sezóny. Uskutečnil se pouze generální úklid, včetně mytí oken celé budovy. Samozřejmě proběhla výměna opotřebovaných textů a popisek v jednotlivých částech expozic. Novému nátěru neunikly sokly a panely.

Jinak se první pololetí neslo v duchu „lehkých“ technických karambolů, jako byla výměna vadných žárovek či přilepení odstávajících koberců v expozicích.

Mezi technicky nejnáročnější akce muzea patří každoročně Historické slavnosti. Je třeba ve velmi krátké době připravit zázemí jak pro účinkující, tak i pro návštěvníky. Trvale se potýkáme s nedostatkem technického zázemí pro účinkující, chybí skladovací prostory pro občerstvení, a muzeum nedisponuje ani dostatkem uzamykatelných šaten. Budova zámku a přilehlé prostory se dostávají během konání slavností na kapacitní a technické maximum, a uvedení do původního stavu je velmi náročné.

Veškeré údržbové a opravářské práce jsou zajišťovány dodavatelsky, což není optimální varianta, často se nedaří zajistit opravy v požadované kvalitě a rychlosti.

Muzeum nedisponuje služebním automobilem, takže veškeré požadavky na dopravu, jak občerstvení např. na vernisáže, tak i na přepravu sbírek jsou sanovány osobními automobily pracovníků muzea.

Ekonomika organizace

Do pololetí roku 2016 bylo čerpání rozpočtu vyrovnané a jednotlivé položky odpovídaly stavu potřebnému k úspěšnému zvládnutí provozu muzea i v druhé polovině roku, která je vzhledem k sezóně náročnější. Na konci roku 2016 vykázal rozpočet muzea kladná čísla. Celkový zlepšený hospodářský výsledek dosáhl částky 192 456,- Kč. Z toho částka 136 984,- Kč pochází z hlavní činnosti, doplňková činnost muzea potom skončila s hospodářským výsledkem 55 472,- Kč.

Mezi hlavní položky v úsporách v hlavní činnosti patří spotřeba energie – elektřina cca 38 000,- Kč, plyn cca 21. 000,- Kč. Dále se projevila úspora ve mzdových nákladech vzhledem k absenci dvou pracovníků v posledním čtvrtletí. Nebylo též čerpáno z prostředků určených na dodavatelské restaurování sbírek a jiné drobné položky. K mírnému překročení došlo v položkách kancelářských potřeb či ostatních služeb, to však bylo vyváženo úsporami ve výše jmenovaných fondech.

Práce se sbírkami

V souvislosti s deinstalací výstavy Pojd'te všichni k jesličkám proběhla inventarizace betlémových souborů. Celkem bylo zkontrolováno 468 kusů, v případě potřeby proběhla jejich nová adjustace.

Bylo vytvořeno 201 nových inventárních karet v programu Bach, zahrnující evidenci 2. stupně předmětů zámeckého mobiliáře. Původní fyzické karty v papírové podobě byly ponechány a doplněny o karty nově aktualizované.

Došlo k založení 27 ks karet kubismu a vytištění 500 ks nových karet grafiky.

Pro potřeby výstavy „Nobilita na cestách“ byly vyhledány odpovídající sbírkové předměty, které by vhodně reprezentovaly téma výstavy. Celkem se jednalo o 35 ks, u kterých proběhlo konzervátorské ošetření. Po skončení byly nově adjustovány do odkyseleného papíru a prošly i inventarizací.

Dále bylo oskenováno 386 ks fotografií z oblasti řemesel, militarií a historie ze sbírek muzea a jejich následného vřazování do alb. Digitalizace sbírek je součástí muzejní práce.

Průběžně jsou sledovány klimatické podmínky v depozitáři, pravidelně je též monitorován výskyt možných škůdců. Každoročně jsou v pravidelných intervalech obnovovány protimolové nástrahy, aby nedošlo k napadení textilních sbírek moly.

Pracovníci muzea se podíleli na přípravě výstavy k 145. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů ve Velkém Meziříčí. V muzejním archivu byly vyhledány fotografie a písemné dokumenty, které se vztahovaly k výše zmíněnému tématu. Pro potřeby výstavy byly pořízeny jejich kopie.

Proběhla kontrola odborné knihovny se zaměřením na problematiku pozemních komunikací, celkem bylo zkontrolováno 950 kusů knih. Revizí též prošel fond filmových materiálů, který obsahuje převážně filmografii s regionální tematikou, často se jedná o díla místního filmového kroužku.

Důsledkem soudního řízení ohledně restitučních nároků rodiny Podstatzký-Lichtenstein bylo, že se Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových přihlásil ke svým nárokům na sbírkové fondy muzea. Nikdy totiž neproběhlo řádné vyrovnání tohoto majetku mezi státem a městem, takže soudním řízením bylo potvrzeno, že se skutečně jedná v případě sbírek muzea o státní majetek, který spravuje příspěvková organizace města. Z tohoto důvodu proběhla počátkem roku příprava seznamů sbírkových fondů muzea, které byly předány ÚZSVM. Bylo dohodnuto, že po zavedení těchto seznamů sbírkových předmětů do evidence úřadu budou připraveny smlouvy o předání tohoto státního majetku do majetku muzea ve Velkém Meziříčí.

Vzhledem k rozsahu sbírkových fondů bylo dohodnuto, že u podsbírký pozemních komunikací a podsbírký regionální nedojde k jejich fyzické kontrole. Bohužel u sbírky zámeckého mobiliáře, která je zatížena restitučním řízením, bylo nutné provést její fyzickou inventarizaci za účasti zástupců ÚZSVM. Vzhledem k velké náročnosti bylo dohodnuto, že toto bude probíhat na etapy, v prvním pololetí byly zkontrolovány fondy grafiky, a předměty umístěné v zámeckých expozicích.

V druhé polovině roku proběhla i druhá etapa inventarizace zámeckého mobiliáře. Předměty umístěné v depozitáři bylo nutno vystěhovat do místnosti s dostatečně velkým manipulačním prostorem. Jednalo se totiž o předměty adjustované v krabicích (sklo, keramika, porcelán aj.), a bylo nutno je na inventarizaci za účasti zástupců ÚZSVM připravit předem. Následně proběhla i kontrola zámeckého mobiliáře umístěného v depozitářích, a jako poslední proběhla kontrola předmětů, které jsou umístěné mimo prostory běžně dostupné muzejním pracovníkům tj. v bytě rodiny Podstatzkých. Tímto byla ukončena celá revize podsbírký zámeckého mobiliáře.

Celkem bylo za druhé pololetí zkontrolováno 1280 kusů sbírkových předmětů z podsbírký zámeckého mobiliáře. Jednalo se o poměrně náročnou záležitost, nejen na objem manipulace se sbírkovými předměty, ale i na samotnou koordinaci, neboť pracovníci muzea se museli přizpůsobit časovým možnostem pracovníků ÚZSVM.

Muzejní knihovna a archiv

Knihovna nabízí především literaturu týkající se regionu, ale čtenáři zde naleznou také tituly z oboru historie, umění, numismatiky, náboženství, pozemních komunikací, etnografie, politiky či vlastivědy i celou řadu periodik.

Muzejní knihovna v uplynulém pololetí posloužila nejen pracovníkům muzea, kteří ke své práci využili odbornou literaturu pro přípravu výstav či zodpovídání badatelských dotazů, ale zároveň i pro další čtenáře a badatele, protože je knihovnou veřejnou, tedy přístupnou každému.

V prvním pololetí roku 2016 proběhlo v knihovně 41 výpůjček, kde bylo pro čtenáře vyhledáno celkem 105 knih a zodpovězeno 6 badatelských dotazů převážně elektronickou formou. Dotazy se týkaly různých oblastí jako např. knih J. Demla, svěcení kostela v Křižanově, zapůjčení knih na výstavu v Tasově, tvorby spisovatele Bayera, zámeckých expozic, osobností města apod.

Zatím neevidované knihy v knihovně byly roztříděny na „staré tisky“ a „ostatní knihy“. Staré tisky, tedy knihy vytištěné v letech 1501 – 1800, byly zpracovány dle pravidel, zapsány

do programu Clavius a následně uloženy v odkyseleném papíře do papírových krabic. Podobně byly zpracovány i starší publikace z 19. století a dohromady se starými tisky označeny ST.

Ostatní knihy byly dále rozděleny na knihy s historicky zajímavými razítky (k naskenování pro badatelské či výstavní účely), knihy na zapsání do knihovnického programu Clavius a knihy, které mohou být nabídnuty dalším knihovnám. Z poslední skupiny byl vytvořen tabulkový seznam, který byl zaslán knihovně Muzea Komenského v Přerově. Ta projevila o dané svazky zájem. Vybrané knihy byly připraveny k odvozu.

Pracovnice knihovny se zapojila do přípravy nové výstavy „Nobilita na cestách“, ke které vyhledávala knihy o cestování, články a informace ke Karlu Alfrédu Harrachovi z Rohrau a Thannhausen, jako badatel za stejným účelem spolu s dalšími muzejníky navštívila Moravské zemský archiv v Brně a kontaktovala zástupce Muzea v Rýmařově.

V druhém pololetí po odchodu Mgr. Evy Sedmíkové převzala prozatímně knihovnu muzea PhDr. Marie Ripperová. Byl proveden update programu Clavius. Probíhalo zapisování novin a časopisů do karet, celkem bylo také zapsáno 193 článků s regionální tematikou. Pro badatele bylo vypraveno celkem 53 výpůjček v celkovém počtu 137 kusů publikací. Knihovna zaznamenala celkem 90 nových přírůstků převážně odborné literatury, avšak mezi novými přírůstky se objevily i staré tisky, celkem 55 kusů.

V muzejní knihovně se nachází celkem 12 097 kusů knih, část z toho je označena jako konzervační fond, který obsahuje staré tisky v počtu 536 kusů knih a publikací a je v něm zahrnuto i oddělení regionální literatury, které obsahuje 609 svazků.

Muzejní archiv zodpověděl během roku celkem 70 badatelských dotazů, mezi nejčastěji reflektovaná témata patřila historie VM, měšťanské domy na náměstí, či historie židovské obce ve Velkém Meziříčí, manévry 1909, smírčí kameny, automobilismus, názvy ulic, výročí města, středověké štíty, průmysl ve VM, zámecký park, kronika pěveckého sboru a mnoho dalších témat. Jednalo se o dotazy vznesené nejen během badatelských návštěv, ale i telefonické či mailovou cestou. Celkem bylo předloženo badatelům 208 položek (svazků, složek, krabic apod.), které bylo nutno vyhledat a připravit pro badatele. Po jejich navrácení byla v případě potřeby provedena nová adjustace archiválií a jejich zpětné zařazení.

Archivářka připravila i několik přednášek nejen pro školy, ale i pro veřejnost. Především školami byly hojně navštíveny přednášky věnované druhé světové válce a květnu 1945 ve Velkém Meziříčí.

Přednášky pro klub Naděje a Vlastivědnou genealogickou společnost byly orientovány jiným směrem. Pro VGS proběhla přednáška v rámci Evropského festivalu filozofie zaměřená na historii budovy Luteránského gymnázia na Náměstí ve VM. Členové klubu Naděje se mohli seznámit s historií platidel v minulosti, z numismatické sbírky muzea jim byly i některá platidla představena.

Muzejní archivářka spolupracovala s Římskokatolickou farností na přípravě Noci kostelů, která proběhla 10. června. Pro návštěvníky této akce připravila přednášku na téma Velkomeziříčské kostely.

Pracovnice archivu též v případě potřeby konzultuje dotazy k diplomovým pracím, se kterými se na muzejní archiv obracejí studenti, zabývající se dějinami a historií nejen velkomeziříčského regionu. Poskytuje i konzultace průvodcům muzea, kteří zodpovídají dotazy návštěvníků během prohlídek muzea a zámku.

Do muzejního archivu putoval i obsah schránky ze základního kamene obecní školy v Hrbově. Otevření schránky proběhlo v muzeu, přítomna byla pracovnice archivu a rovnou poskytla konzultaci ohledně jejího obsahu. Část uložených předmětů a písemností ve schránce byly poškozena plísní vlivem klimatických podmínek, takže nebyla vhodná k dalšímu zpracování. Ta část obsahu, která nebyla tak rozsáhle poškozená plísní, byla věnována nálezci do muzea. Po náležitém ošetření byl nález uložen do archivu.

Stav nálezů umístěného ve schránce odpovídal klimatickým podmínkám.

Propagace a fotodokumentace

Oblast propagace tvoří nezastupitelné místo v muzejnictví. Realizace této složky probíhá prostřednictvím tvorby plakátů a jejich výlepu na třinácti místech ve městě, jsou dodávány

na informační centrum našeho města i na vývěsku před Jupiter clubem. Nově jsou plakáty umístovány do vitríny u kostela.

Pozvánky, plakáty i krátké články se umísťují na webové stránky se zaměřením na cestovní ruch, např. Kudy z nudy, Akce cz. a pod, objevují se na internetových portálech Vysocina-news.cz, Novinyvm.cz a tvoří součást kalendáře akcí na městském webu www.velkemezirici.cz. Zprávy o muzeu se pravidelně posílají do tisku, a to do Žďárského deníku, Velkomeziříčska, Medříčských listů a nově do bítešského Exitu162.

Dle potřeby jsou aktualizovány muzejní webové stránky www.muzeumvm.cz, kde jsou vkládány nejen články před akcí samotnou, pozvánky, plakáty, tak fotografie z akcí a odkazy na články, ve kterých je o nás psáno. Za první pololetí jsme evidovali 35 odkazů. Uživatelé webu si mohou prohlédnout exponát měsíce, kdy je prostřednictvím fotografie ukázán předmět z našeho depozitáře.

Tradičně spolupracujeme s místním informačním centrem, kterému před započatím sezóny dodáváme 500 ks propagačních skládaček s aktuálními informacemi o otevírací době muzea a jeho prohlídkových trasách.

Největší propagační úsilí je spojeno s Historickými slavnostmi. Kromě webových stránek muzea se aktualizují také stránky, které jsou zřízené Česko-slovenskou asociací přátel vojenské historie. Informace s podrobným programem jsou rozesílány do všech regionálních médií. Tištěné plakáty se vylepují na tradičních plochách a vývěskách a také jsou rozesílány k výlepu do všech okolních obcí. Malé programy jsou k dispozici nejen během konání akce, ale i předem jsou umístěny na informační centrum a jsou k dispozici pro návštěvníky v pokladně muzea.

V prostorách před pokladnou muzea byl také pravidelně aktualizován dotykový informační panel Muzea a galerie na Vysočině on-line. Přímo v pokladně si návštěvníci mohou načíst aplikaci s QR kódem – Mobilní průvodce. Ve spolupráci s infocentrem jsme se zapojili též do soutěže Hurá po Vysočině. Soutěžní karty jsou k vyzvednutí v pokladně.

V průběhu celého roku byla zajišťována fotodokumentace všech probíhajících akcí, a to vernisáží, výstav, koncertů, nočních prohlídek či doprovodných akcí v rámci Evropského festivalu filozofie, konané ve zdejších prostorách. Probíhá i dokumentace Historických slavností, která je taktéž zajišťována pracovníky muzea. Dokumentováno bylo i významné dění ve městě a tyto fotografie založeny do archivu muzea. Proběhla i fotodokumentace slavnostního otevření hrbovské schránky z budovy bývalé školy za přítomnosti České televize, archiváře dr. Štindla, historičky dr. Ripperové a zástupců obce Hrbova.

Výstavy a akce muzea

Během roku 2016 se na výstavním sálu vystřídalo šest výstav a konaly se čtyři vernisáže. Před každou akcí pracovníci muzea připravující výstavní prostor, zajistí výměnu výstavního fundusu dle potřeb právě instalované výstavy. V rámci výstavy byly představeny sbírkové předměty z fondů muzea, ale došlo i na výstavy, které byly zapůjčeny od soukromých sběratelů, popřípadě se na výstavním sálu prezentovali soudobí regionální výtvarníci.

První pololetí výstavní činnosti našeho muzea bylo zahájeno úspěšnou výstavou **Zpátky do pohádky**, kterou si prohlédlo 983 návštěvníků. Ti se mohli prostřednictvím vystavených pohádkových kostýmů vrátit do svého dětství, a připomněli si tak čtrnáct pohádek z tvorby Československé a následně České televize, od té nejstarší, v 60. letech černobíle natočené Popelky a Zlatovlásky, až k té nejnovější, kostýmově zajímavé pohádce Kouzla králů. Ta měla premiéru o Vánocích v roce 2008. Bylo zajímavé sledovat výtvarné pojetí různých kostýmních návrhářů. Například jednoduchý rukopis výtvarníka Stanislava Holého, tvůrce legendárních postavček Jů a Hele, byl předveden připomenutím pohádky O chytrém Honzovi. Pro Holého je patrná černá kontura jak u kulis, tak u kostýmů a lehce připomíná omalovánky. Naopak výrazově a stříhově náročnější byly kostýmy z hudební pohádky Plaváček, inspirované módou 80. let. K zajímavým šatům z pohádky Ať přiletí čáp, královno, nechyběly ani obří klobouky zdobené pštosím peřím. K novějším pohádkám, která zde byla představena, patřila Lotrando a Zubejda s truhlou plnou pokladů, jež neunikl bystrému oku těch nejmenších. Opomenut nezůstal ani nejoblíbenější večerníček Krkonošské pohádky, s ústředním hrdinou Krakonošem a jeho rekvizitami, tvořené kulisami hor a všudypřítomnou sojkou.

Děti i dospělí si z výstavy odnesli pěknou vzpomínku a také se mohli u svých pohádkových hrdinů vyfotit.

Výstava byla poprvé představena v brněnském Letohrádku Mitrovských v roce 2010, od té doby putuje po českých a moravských památkách a muzeích.

Druhá výstava byla ve znamení výtvarné skupiny STIR UP a jejího nedávno zesnulého člena Josefa Kremláčka a nesla název **Povědomý příchozí – Josef Kremláček**.

Vernisáž se konala v den nedožitých 79. narozenin Josefa Kremláčka. Zahájil ji kunsthistorik Dr. Pajurek a v krátkém povídání na něj zavzpomínal i další člen skupiny STIR UP Lubomír Kerndl.

S dílem Josefa Kremláčka se milovníci neosurrealismu u nás nesetkali poprvé. Jeho, i tvorba ostatních členů bývá v našich prostorách představováno opakovaně, od konce 90. let se stalo téměř tradiční záležitostí.

Rodák z Třebíče nejprve studoval brněnskou Střední školu uměleckých řemesel, poté absolvoval pražskou VŠUP, obor filmová grafika.

Angažoval se i v jiných výtvarných skupinách, doma i v zahraničí. Věnoval se převážně grafickým technikám, měl rád litografii. Jako pravý surrealista tvořil rozmanité koláže, účastnil se také monumentálních projektů, nebyla mu cizí ani olejomalba. Jeho největší přínos je patrný v knižní grafice, kdy výtvarně obohatil na sedmdesát knih pro děti, známé jsou postavy skřítků a trpaslíků, obohacené o přírodní motivy zvířat a rostlin. Ilustroval např. Jiráskovy Staré pověsti české, Hulpachovy Indiánské pohádky či Robinsona Crusoea od Daniela Defoea.

Jeho dílo je zastoupeno v domácích i zahraničních uměleckých sbírkách, autor se dočkal mnoha ocenění. Tuto výstavu navštívilo celkem 203 osob.

Třetí výstava našeho muzea s názvem **Věčné léto 1914** představovala avantgardní dílo velkomeziříčského rodáka Marka Číhala, absolventa pražské AVU. Výstava se konala v rámci 10. ročníku Evropského festivalu filozofie a zaznamenala obrovský počet návštěvníků na vernisáži, a to rovných 150.

Název výstavy byl spjat s historickým mezníkem počátku 20. století, kdy došlo ke spáchání atentátu na následníka trůnu Františka Ferdinanda D'Este. Výtvarník se problematikou moci a jejího zneužití zabývá ve své tvorbě, jak představil ve vystavených dílech s názvy: World Trade Centre, Závist, Unavený Kaiser, Čiré zoufalství, Radikál v červeném, Trofej losa, Rakouská krajinomalba, Věčné léto, Na lovu, O čase a prostoru bez hodin, Ferdinand na safari v Africe, světelný objekt Princezna lední medvědice, Léto v Sarajevu a Zátíší s banány.

Před samotnou vernisáží probíhala v zámecké jídelně přednáška Dr. Noemi Smolik na téma: "Násilím ke svobodě a k novému duchu kapitalismu". Právě Noemi Smolik se následně ujala úvodního slova na vernisáži.

Muzeum se jako každým rokem zapojilo do **Mezinárodního dne muzeí**, který je celosvětově vyhlášen na 18. května. Expozice 1. a 2. druhého patra, tedy jak šlechtické salony, tak muzejní sbírky byly zpřístupněny zdarma. Třetí květnovou středu je shlédlo 55 osob.

Mezi další tradiční akce, kterých se muzeum účastní, patří **Festival muzejních nocí**. Do dvanáctého ročníku se velkomeziříčské muzeum zapojilo **Nočními prohlídkami zámku**, letos skutečně probíhajícími za úplňkové noci. Za té se totiž podle jedné z pověstí na zámku zjevuje bílá paní - vévodkyně Eleonora, někdejší majitelka panství. Na akci samotné vítal návštěvníky zámecký pán, který byl samozřejmě patřičně dobově odět.

Dále se setkali např. s Maistrem Muzikusem a zaposlouchali se do jeho podmanivých melodií, narazili na brnění zakletého rytíře Gastona, zhlédli šermířský souboj obávaného barona von Mortschlaga s Giacommem di Lambruscem, či vyslechli legendu o přízraku hřišnice. Milovníci tajemna ocenili věštkyni hádající z křišťálové koule. A jelikož se blížil čas čarodějných

rejů, neopomenuta byla i inkvizice, probíhající na nádvoří. Tuto akci shlédlo 341 osob, pro které bylo v závěru večera připraveno malé občerstvení.

Již desátým rokem muzeum poskytuje pro konání doprovodných kulturních akcí při **Evropském festivalu filozofie**. Ve spolupráci s Jupiter clubem se na půdě našeho muzea konala přednáška již zmiňované Noemi Smolik, dále Muzikálové představení Johanka z Arku, pro děti byla zahrána pohádka O pejskovi a kočičce, moderní pojetí klasického díla Wiliama Shakespeara Romeo a Julie přivezli do našeho města herci z Horáckého divadla z Jihlavy, milovníkům folku zazpíval legendární Wabi Daněk a fanoušci skupiny Geneze mohli formou koncertu symbolicky oslavit 25. výročí založení této meziříčské skupiny, jíž byl náš někdejší kolega Oldřich Inochovský zakladatelem. Akce probíhající v rámci EFF na půdě muzea navštívilo celkem 1141 lidí.

Další oblíbenou akcí pořádanou Jupiter clubem ve zdejších prostorách je tradiční festival koncertů 13. měst **Concentus Moraviae**, kdy v zámecké jídelně vystoupilo Walingerovo kvarteto a přilákalo tak 89 návštěvníků.

Muzejní pracovníci po celou dobu konání festivalu poskytují součinnost pracovníkům Jupiter clubu. Dobrá spolupráce mezi oběma organizacemi se stala již tradicí.

Druhá polovina roku byla na výstavním sálu ve znamení cestování. Výstava nazvaná **Nobilita na cestách** představovala nejen sbírky muzea vztahující se k tomuto tématu, ale zároveň představila i soukromou sbírku rodiny Podstatzkých –Lichtensteinů. Jednalo se o kolekci osmnácti obrázků od malíře Goebela, který doprovázel hraběte Alfréda Karla Harracha z Rohrau a Thannhausen na cestě napříč Španělskem až na kraj Afriky. Díky cestě pradědečka současných majitelů zámku se návštěvníci výstavy mohli podívat na veduty Barcelony, Valencie, Alicante, Alhambry a mnoha dalších španělských měst.

Výstava popisovala cíle a způsoby cestování v minulosti, návštěvníci si mohli prohlédnout předměty denní potřeby, které si obvykle šlechtic brával s sebou. Opomenuty nezůstaly ani předměty které sloužily ke kratochvíli během cestování jako byly společenské hry, ale také cestovatelské deníky, do kterých byly zaznamenávány zážitky během cest.

Každoročně nejnáročnější akcí pro muzejní pracovníky jsou **Historické slavnosti**. Programová příprava probíhá již od počátku roku. Je třeba uskutečnit řadu jednání, nejen s účinkujícími, ale i s dodavateli technického zabezpečení akce. Tematicky slavnosti měly představit výraznou postavu velkomeziříčských dějin Lacka z Kravař a zprostředkovat tak návštěvníkovi realie doby Karla IV., která byla nosným tématem podobných akcí v rámci celé republiky.

Opět bylo navázáno na úspěšnou spolupráci s Česko- slovenskou asociací přátel vojenské historie, která se velkou měrou podílela na zajištění vojenského tábora a vojenských ukázek v prostorách zámeckého parku. Šermířské vstupy pro návštěvníky během prohlídek zámku zajišťovala skupina historického šermu Bravo Team, program na pódiu byl připraven ve spo-

lupráci s uměleckou agenturou Harold. Technické zabezpečení akce, jako je podium a jeho osvětlení a ozvučení bylo dodáno firmou RENTAL PRO s.r.o.

Po celý víkend byl na zámeckém nádvoří a parku připraven bohatý program. O občerstvení se v parku postaral hostinec U kostlivce a meče, a dobová kuchyně Plný břuch, která odvážným zájemcům nabídla ochutnávku dobových jídel dle dochovaných středověkých receptur. Program v parku také v neděli obohatila výstava dravých ptáků s ukázkami jejich letu.

V hlavní zámecké budově byly v rámci prohlídek prvního patra k vidění sbírkové předměty muzea z období pozdního středověku, mezi nejzajímavější potom patřila městská kniha, která obsahovala první zápis datovaný snad k roku 1348 a muzeu byla zapůjčena pouze na víkend ze Státního okresního archivu Žďár nad Sázavou. Prohlídky šlechtických salonů obohatilo také představení Královská audience, které návštěvníky přeneslo do doby vlády královny Elišky Přemyslovny.

Na zámeckém nádvoří byly k vidění řemeslné stánky s ukázkami starých výrobních postupů a prodejem jimi zhotovených předmětů. Hojně navštíven byl také stan čaroděje, který umožnil návštěvníkům setkání s hady.

Slavnostem přálo i počasí a jeho přízeň spolu s bohatou programovou nabídkou se také odrazila na návštěvnosti této dvoudenní akce, kterou během víkendového konání navštívilo celkem 2 500 osob.

Předposlední výstavou byla výstava **Obrazy a paličkované šperky**, kde svoji tvorbu představila rodinná autorská trojice. Alina Jašková, absolventka VŠUP v Praze, její syn Jakub, profesionální hasič, pro které je malba koníčkem a jeho teta, Ivana Hladíková, absolventka pedagogické fakulty v Brně a vyučující výtvarné výchovy na místní základní škole.

Závěr výstavní sezóny patřil rukodělné kožené tvorbě a výstavě s názvem **Blanka Mudrová – Kožené svítání**. Autorka z Rynárce u Pelhřimova vystavila kožené obrazy, které doplnila řemeslnými výrobky z kůže jako jsou kabelky či aktovky.

Návštěvnost muzea a ohlédnutí za uplynulou sezónou

Během uplynulého roku se pracovníci muzea snažili připravit zajímavý a lákavý výstavní program, který by oslovil širokou veřejnost. Toto se jim dařilo se střídavými úspěchy, dle tematiky jednotlivých výstav. Všeobecně lze říci, že nižší návštěvnost vykazují výstavy výtvarného charakteru. Více zájmu vzbuzují výstavy, které přinášejí návštěvníkům nějaký interaktivní prvek, či jsou historicky zaměřené. Mezi velmi oblíbené patří výstavy, kde jsou cílovou skupinou děti, ať je to výstava hraček, popřípadě výstava kostýmů z pohádek.

I v roce 2016 návštěvnost výstav toto kopírovala, neboť nejvyšší návštěvnost měla výstava Zpátky do pohádky, kterou navštívilo celkem 983 návštěvníků. Velmi úspěšnou také byla výstava Nobilita na cestách, která představila předměty ze sbírek muzea a soubor kreseb

z majetku rodiny Podstatzkých-Lichtensteinů. Také ona přilákala poměrně velký počet návštěvníků, celkem 768.

Výstavní sál je celoročně přístupný, jednotlivá témata výstav jsou střídána tak, aby nabídka byla během roku pestrá. Strukturu návštěvníků tvoří především obyvatelé města, nebo výpravy z řad velkomeziříčských škol.

Expozice muzea a šlechtické salony jsou otevřeny pouze sezónně, v termínu od května do října. Jsou navštěvovány především turisty, kteří buď projíždějí Velkým Meziříčím, nebo zde tráví dovolenou. Bohužel ani v roce 2016 nedošlo k nějakému většímu vzestupu návštěvnosti expozic zámku a muzea, součet na konci sezóny byl více než průměrný. Celkový počet osob, který navštívil stálé expozice byl 4 424 návštěvníků. Avšak je nutno konstatovat, že problémem není ani tak „neatraktivnost“ expozic, jako spíše nízký turistický ruch v rámci regionu Velkomeziříčska.

I když se návštěvnost stálých expozic pohybovala spíše v průměrných číslech, tak celkový výsledek návštěvnosti je více než uspokojivý. Samozřejmě velký podíl na tom mají akce a výstavy muzea, které vykazují vzestupnou tendenci. Celkem za rok 2016 Muzeum Velké Meziříčí navštívilo 11 272 osob, a tím byla zúročena snaha všech muzejních pracovníků, aby výsledek celkového součtu návštěvnosti byl co nejvyšší. Je to i potvrzení směřování aktivit muzea do budoucnosti, že je třeba pro návštěvníky cíleně připravovat akce a programy, které pružně reagují na jejich zájem.

Rok 2016 byl pro muzeum ve znamení personální nestability, nepodařilo se nahradit předešlé dlouhodobé pracovníky. Ke konci roku vykazoval počet zaměstnanců podstav a to o dvě osoby. V tak malém kolektivu to je už výrazné číslo, kdy řada prací musela být přesunuta do horizontu roku 2017, aby se podařilo zabezpečit alespoň bezproblémový chod pro veřejnost. Nezbyvá než doufat, že další rok bude pro muzeum v otázkách personálních příznivější, než tomu bylo v roce minulém.

Nejen nedostatek personálu, ale i technické podmínky objektu, ve kterém muzeum sídlí, byly prubířským kamenem minulé sezóny. Snad nejvíce je to znát během konání Historických slavností, neboť není dostatek šaten pro účinkující, ale je problémem i nedostatečné zázemí pro občerstvení návštěvníků akce. Ruku v ruce s tímto potom jdou problémy se sociálním zařízením, které je pro takový počet návštěvníků více než nedostatečné. A nepomůže tomu ani instalace mobilního sociálního zařízení v zámeckém parku, neboť návštěvníci upřednostňují toalety v hlavní budově. Ovšem tento problém byl již několikrát diskutován, jak se zřizovatelem, tak i s majiteli objektu, ale zatím je jeho řešení v nedohlednu.

Nutno ovšem podotknout že v roce 2016 byla započata i akce, která snad přinese čerstvý vítr do nastávající sezóny. Jedná se o zprovoznění nového prohlídkového okruhu zámku, konkrétně o restaurování freskové výzdoby v přízemní místnosti hlavní zámecké budovy. Časová datace výzdoby spadá do konce 13. století, a dle vyjádření odborníků se jedná o unikátní výzdobu minimálně v rámci Střední Evropy. Počátkem roku 2017 by měly proběhnout dokončovací práce a s novou sezónou bude sál zpřístupněn veřejnosti.

Muzeum Velké Meziříčí

PŘEHLED NÁVŠTĚVNOSTI ZA ROK 2016 – zámek a muzeum

Měsíc	Vstupné – trasa A						Vstupné – trasa B						Celkem obě trasy		Obě trasy neplacící osob	Obě trasy CELKEM osob		
	plné á 80 Kč		poloviční á 40 Kč		snížené á 50 Kč		skup. MŠ á 10 Kč		plné á 40 Kč		poloviční á 20 Kč		snížené á 25 Kč				Placící návštěvníci osob	Kč
	osob	Kč	osob	Kč	osob	Kč	osob	Kč	osob	Kč	osob	Kč	osob	Kč	osob	Kč		
Leden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Únor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Březen	-	-	-	-	-	-	-	-	98	3920	22	440	9	225	129	4585	7	136
Duben	-	-	*47 80,-	3760	*27 100,-	2700	-	-	*23 80,-	1840	-	-	*2 50,-	100	99	8400*	18	117
Květen	85	6800	12	480	42	2100	0	0	79	3160	46	920	14	350	278	13810	86	364
Červen	112	8960	115	4600	112	5600	19	190	28	1120	109	2180	17	425	512	23075	46	558
Červenec	398	31840	198	7920	98	4900	0	0	199	7960	71	1420	25	625	989	54665	117	1106
Srpen	384	30720	287	11480	257	12850	0	0	93	3720	40	800	17	425	1078	59995	109	1187
Září	202	16160	47	1880	206	10300	11	110	69	2760	10	200	46	1150	591	32560	70	661
Ríjen	122 *14 160,-	9760 2240	17	680	41	2050	0	0	15	600	25	500	8	200	242	16030	31	273
Listopad	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prosinec	*19 240,-	*4560	0	0	*3 150,-	*450	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	1336	111040	723	30800	786	40950	30	300	604	25080	323	6460	138	3500	3940	218130	484	4424

duben: mimořádné prohlídky (dvojnásobné vstupné)

říjen: vstup mimo běžnou otevírací dobu (dvojnásobné vstupné)

prosinec: vstup mimo sezónu (trojnásobní vstupné)

PŘEHLED NÁVŠTĚVNOSTI PŘEDNÁŠEK A SPECIÁLNÍCH PROGRAMŮ PRO ŠKOLY

V ROCE 2016

Měsíc	Speciální programy pro školy				Přednáška pro školy				CELKEM			
	Vstupné á 25 Kč		Neplatící poč. osob	Celkem poč. osob	Počet výprav	Vstupné á 10 Kč		Neplatící poč. osob	Celkem poč. osob	Počet výprav	poč. osob	Kč
	poč. osob	Kč				poč. osob	Kč					
Leden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Únor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Březen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Duben	49	1225	2	51	2	-	-	-	-	51	2	1225
Květen	29	725	2	31	1	73	730	4	77	108	5	1455
Červen	97	2425	4	101	4	-	-	-	-	101	4	2425
Červenec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Srpen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Září	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Říjen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Listopad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prosinec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	175	4375	8	183	7	73	730	4	77	260	11	5105

únor: VGS – Knihovny ve Velkém Meziříčí: 75 osob

duben: Klub naděje: 35 osob

červen: Noc kostelů: 83 osob, přednáška pro VGS v JC o Lutheránském gymnáziu: 52 osob

srpen: provázání po městě: 22 osob

říjen: provázání po hřbitově pro MěK VM: 24 osob

Celkem: 260 v budově muzea + 291 mimo instituci => **551 osob**

NÁVŠTĚVNOST AKCÍ 2016

Vernisáž Povědomý příchozí Josef Kremláček (5. 3. 2016)

- 30 osob (je zahrnuto v tabulkách návštěvnosti)

Mezinárodní den muzeí (18. 5. 2016)

- 55 osob (je zahrnuto v tabulkách návštěvnosti)

Vernisáž Věčné léto 1914 – Marek Číhal obrazy (4. 6. 2016) – konala se v rámci EFF

- 150 osob (je zahrnuto v tabulkách návštěvnosti)

Noční prohlídky zámku 21. 5. 2016

* 341 osob (296 vstupné, 45 volné a děti. / 16 volné + 29 děti/)

* 10.460 Kč

Evropský festival filozofie 2. 6. – 12. 6. 2016 – celkem 991 osob

- přednáška Noemi Smolik (4. 6.).....130 osob
- Muzikálové představení Johanka z Arku (4.6.)...267 osob /252 platících, 15 volně/
- pohádka O pejskovi a kočičce (5. 6.)..... 179 osob
- Horácké divadlo Jihlava – Romeo a Julie (5. 6.).....145 osob /115 platících, 30 volně/
- Koncert Wabi Daněk (10. 6.).....200 osob /172 platících, 28 volně/
- Koncert Geneze (12. 6.).....70 osob /59 platících, 11 volně/

Concentus Moraviae (6. 6)

- 89 osob /včetně čestných vstupenek/

Historické slavnosti (4.–6. 9. 2015)

- 2500 osob

Vernisáž výstavy „Obrazy a paličkované šperky“ (19. 9. 2016)

- 68 osob (je zahrnuto v tabulkách návštěvnosti)

Vernisáž výstavy „Kožené svítání“ (2. 11. 2016)

- 30 osob (je zahrnuto v tabulkách návštěvnosti)
-

Celkem 4254 návštěvníků, z toho 333 je již zahrnuto v tabulkách návštěvnosti = 3921 osob.